

Sverdet i stenen - spesialutgave

Sverdet i stenen - spesialutgave

Sverdet i stenen er en underholdende film, som til tross for sine svake sider, leverer en rekke høydepunkter som tangerer det beste Disney har levert til dags dato.

The Sword in the Stone
Wolfgang Reitherman
Walt Disney Pictures
1963
Walt Disney Studios Home Entertainment
4:3 Fullskjerm (1,33:1)
Dolby Digital 5.1
76 min.
2

5

A kind of magic

Sverdet i stenen føyer seg pent inn i Disneys serie av englandfilmer sammen med *Alice i Eventyrland* (1951), *Peter Pan* (1953), *101 Dalmatinere* (1961), *Jungelboken* (1967) og *Robin Hood* (1973). Filmene har til felles å være basert på britisk kildemateriale og i noen av tilfellene også ha Storbritannia som bakteppe. Begge deler er tilfelle for *Sverdet i stenen* som baseres på romanen til T. H. White og finner sted i London for omlag 1500 år siden.

Englands konge er død og uten arvtaker. Landet er på randen til anarki, da et mirakel skjer. Et sverd stiger ned fra intet og festes i en stein. Den som greier å løsne sverdet, blir ny konge av England. Tiden går, men ingen greier å rikke sverdet og snart er det hele glemt. Noen år senere møter vi den unge og foreldreløse Arthur som tas hånd om av den ufysiske Sir Ector og hans uforskammede sønn Kay. Så en dag dumper Arthur inn hos magikeren Merlin. Arthur blir Merlins læregutt og sammen går de gjennom en rekke prøvelser for å lære Arthur ett og annet om livet og hvordan leve det. Da det arrangeres ridderonkurransen, hvor vinneren blir kronet som konge av England, er Arthur med som Kays medhjelper, men har glemt å få med sverdet. På desperat jakt etter et sverd, snubler han over et bortgjemt sverd i en stein.

Sverdet i stenen blir ofte oversett når Disneys filmkanon skal gjøres opp. Filmen så dagens lys innimellom vedtatte klassikere som *101 Dalmatinere* og *Jungelboken*, men selv om filmen ikke kan måle seg mot disse kvalitetene, har også *Sverdet i stenen* åpenbare høydepunkt. Riktignok mangler filmen friskheten til *101 Dalmatinere* og karakterkvalitetene fra *Jungelboken*, men Merlin og Madam Mim på karakterlisten har også *Sverdet i stenen* karakterdrevet humor og spenning i massevis. Likevel er det noen mangler på manussiden som fører til enkelte svake sekvenser.

Merlin gir livsleksjoner til Arthur ved å forvandlet gutten og seg selv til ulike dyr og sammen blir de satt på prøver. Enkelte av disse sekvensene er strålende, så som sekvensen under vann hvor Arthur med kløkt og lempe må lure unna en hissig gjedde. Det spørs om ikke fiskeversjonen av Arthur har vært inspirasjonen til en annen kjent animasjonsfisk ved navn Nemo. Dessverre fungerer filmens lengste sekvens langt dårligere, da Arthur og Merlin forvandles til ekorn og må kjempe med en rekke fiendtlige utfordringer så vel som kjærligheten. Denne delen av filmen er noe langdryg.

Det blir virkelig fart på sakene når den elskelig gale Madam Mim dukker opp som Merlins nemesis. Som karakter er Mim et fyrverkeri av galskap og ondskap - noe Disney-animatørene har grepet begjærlig. Fra første scene med Mim endrer filmen tempo og får tilført tiltrent energi fra Mims galskap. Filmens absolutte høydepunkt er magikerduellen mellom Merlin og Mim hvor de forvandler seg til ulike dyr i en fabelaktig kamp. Sekvensen ble animert av en rekke av Disneys beste animatører; Frank Thomas, John Sibley, John Lounsberry, Dick Lucas og Eric Larson, og må sies å være et av de beste eksemplene på Disneys styrke innen karakteranimasjon.

Animasjonen for øvrig benytter samme kopimaskinsteknikk som ble utviklet til *101 Dalmatinere*. Teknikken gjør at det endelige resultatet er meget tett opptil det animatørene selv tegnet, men gir også et mer skittent preg sammenliknet med 40- og 50-tallets rentegnede animasjon. Mange av animatørenes ledelinjer og streker er synlige i filmen og det er til sist et spørsmål om smak og behag hvorvidt man liker dette uttrykket. For egen del synes jeg dette røffere uttrykket passer tidsepokens mer kantete uttrykk, sammenliknet med tidligere tiders avrundede former og perfekte linjer.

Sverdet i stenen er en god film som fortjener mer positiv oppmerksomhet. Denne utgaven markerer 45-årsjubileet for utgivelsen og filmen har holdt seg overraskende godt.

Utgivelsen:

45 år har gått siden

Sverdet i stenen ble lansert og nå presenteres filmen ettersigende i nyoppusset stand. På bildefronten må jeg si denne utgivelsen skuffer stort. Her er 45 år med skitt og smuss overført til DVD-formatet. Det verste eksempelet er den magiske vaskescenen hvor bildet overflømmes av såpebobler, men også av tilhørende støv og skitt. Det er ikke en jubileumsutgave verdig. Forøvrig presenteres bildet i 4:3 fullskjerm kloss opptil originalformatet.

Hva gjelder ekstramaterialet byr denne utgaven på relativt lite til spesialutgave å være. En dokumentar om Sherman Brothers og deres musikalske samspill er greit nok. De virkelige høydepunktene er to kortfilmer med henholdsvis Mikke og Langbein. Fellesnevneren for *The Brave Little Tailor* (1938) og *Knight For a Day* (1946) er at de mer eller mindre utspiller seg i samme tidsperiode som hovedfilmen. *The Brave Little Tailor* er blant mine favorittfilmer med Mikke i hovedrollen og er følgelig en glede å se igjen. Langbeins innhopp er mer lettglemt.

Alt i alt er dette en forholdsvis svak utgivelse av en film som fortjener et bedre rykte. Vel verdt å ha i en hver animasjonssamling.

Anmeldt av Tom-Erik Lønnerød, 28.03.09

Takk til Walt Disney Studios Home Entertainment for anmeldereksemplar.

Ja

[SverdetIStenen_cover;](#)